

מ"י 1534/01/19 - און מנשה סייג נגד מדינת ישראל, תחנת לב ת"א

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

מ"י 1534-01-19 מדינת ישראל נ' סייג

לפני כבוד השופטת ענת יהב	
המבקש:	און מנשה סייג
	ע"י ב"כ עו"ד נעמה אלחדד
נגד	
המשיבה:	מדינת ישראל תחנת לב ת"א

החלטה

בפני בקשה להחזרת תפוסים, אשר נתפסו על ידי המשטרה ביום 1.1.19 ובמסגרת חקירה פלילית המתבצעת בעניינו של החשוד, כשהחשד הוא, כי המוצגים הללו שימשו את החשוד לביצוע העבירה או התקבלו לידי המבקש כאתנן לביצוע העבירות הפליליות בהן הוא נחשד (פלא 276/19).

החשוד שוחרר ע"י בית משפט זה ביום 3.1.19 בערובה ובתנאים, ובערר שהוגש לבית המשפט המחוזי נותרה החלטת השחרור על כנה.

לטענת המבקש מפי באת כוחו, לאחר כחמישה חודשים, לאחר 180 הימים שניתנו על פי החוק, הרי שהתפיסה בחפצים אלו אינה חוקית, בהעדר בקשה מאת היחידה החוקרת להארכת משך החזקת התפוס. כיום עדיין לא הוגש כתב אישום בתיק הנדון.

לטענות אלו **השיבה המשיבה**, כי מדובר ב"תקלה" והיה צורך לבקש את המשך החזקת התפוסים.. עוד הוסיפה המשיבה, שהתיק עדיין בחקירה ויש ראיות לעבירת הסחר בסמים בדמות לקוחות שרכשו סמים מן החשוד.

לשאלת בית המשפט הוסיפה המשיבה, כי התיק עדיין לא הועבר ליחידת התביעות.

עובדות המקרה:

כנגד החשוד נפתחה חקירה בחשד לביצוע עבירות של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית וסחר בסם מסוכן, כאשר נתפס ביום 31.12.18 בשעה 21:30 כשהוא ישוב על קטנוע ומבצע פעולה שהעלתה את חשד השוטר ובעקבות כך, בוצע חיפוש אשר הוליד את תוצרי התפיסה וכן סם מסוכן במשקל של 271.7. גרם ברוטו קנאביס (מחולק ל- 43 שקיות).

עמוד 1

במסגרת החקירה והפעולות אותן ביצעה המשטרה נתפסו אופנוע, טלפון נייד וכסף מזומן בסך של 16,760 ₪, זאת בהתאם לסעיף 32(א) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט - 1969 להלן: החוק), כאשר העילה לתפיסה זו הינה, שבתפוסים אלו נעשה שימוש בביצוע הסחר וכי הכסף התקבל כתוצאה מעבירת הסחר.

המבקש הגיש בקשתו זו להשבת תפוס בכל הנוגע לפריטים שנתפסו על ידי המשיבה.

דין:

המקור הנורמטיבי לתפיסת חפצים בידי המשטרה מצוי בסעיף 32(א) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש) תשכ"ט-1969 שזו לשונו:

"סמכות לתפוס חפצים

(א) רשאי שוטר לתפוס חפץ אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה, או כאמצעי לביצועה".

הפסיקה בבש"פ 342/06 **לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל**, [פורסם בנבו] (12.3.2006), עמדה על כך כי מסעיף זה עולה כי קיימות חמש חלופות, אשר כל אחת מהן בנפרד עשויה לשמש מקור סמכות לתפיסת חפץ, וזאת כאשר קיים יסוד סביר להניח אחד מאלה:

1. באותו חפץ נעברה עבירה;
2. עומדים לעבור עבירה;
3. החפץ עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה;
4. החפץ ניתן כשכר בעד ביצוע עבירה;
5. החפץ ניתן כאמצעי לביצועה.

בנוסף, לאחר תפיסת חפץ בידי המשטרה, נותן החוק בידי בית המשפט סמכות להורות על שחרורו של החפץ בתנאים שיקבע. זאת על פי סעיף 34 לפקודת מעצר וחיפוש:

מסירת התפוס לפי צו

"על פי בקשת שוטר שהוסמך לכך על ידי קצין משטרה בדרגת מפקח מישנה או בדרגה גבוהה מזו, דרך כלל או לענין מסוים (להלן - שוטר מוסמך), או על פי בקשת אדם התובע זכות בחפץ, רשאי בית משפט השלום לצוות כי החפץ יימסר לתובע הזכות או לאדם פלוני, או שינהגו בו אחרת, כפי שיוורה בית המשפט - הכל בתנאים שייקבעו בצו".

במקרה זה, סעיף 35 לחוק, מתאר את המצב העובדתי המתאים במקרה זה והוא מקרה בו חלפו להם 180 הימים בו התפוסים מצויים בידי המשטרה

וזו לא הגישה כל בקשה להארכת התפיסה בהם והוא קובע:

"אם תוך ששה חדשים מיום תפיסת החפץ על ידי המשטרה, או מיום שהגיע לידיה, לא הוגש המשפט אשר בו צריך החפץ לשמש ראיה ולא ניתן צו על אותו חפץ לפי סעיף 34, תחזיר המשטרה את החפץ לאדם אשר מידי נלקח, אך רשאי בית משפט שלום, על פי בקשת שוטר מוסמך או אדם מעוניין, להאריך את התקופה בתנאים שייקבע"

הסמכויות שמעניק החוק לגורמי אכיפת החוק לפעול כנגד אדם בטרם הכרעה משפטית בדבר אחריותו הפלילית מקימות קושי רב, זאת בעקבות היסוד הסביר להניח כי אדם עבר עבירה פלילית מחד, ומאידך עוצמת הנחה זו, שכן, בשלב הראשוני עוצמה זו נמוכה מאוד אך עם הזמן היא מתגברת או בעלת פוטנציאל התגברות, או נחלשת ולכן עולה שאלת האיזון בין השניים הללו.

יש לבצע איזון ראוי בין מידת הפגיעה ההכרחית בחשוד לבין זכותו של אדם לממש את זכויות היסוד הנתונות לו, בעניינינו מדובר בזכות לחירות אישית וכן הזכות לקניין אשר נובעות מחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

אוסף ואומר כי עלינו להגביל את מידת הפגיעה בהכרחי הנדרש להשגת האינטרס הציבורי. הגבלה זו באה לידי ביטוי גם במידת הפגיעה האפשרית ברכושו. בעת היות האדם חשוד בלבד עלינו לדאוג כי מידה זו תהיה המינימלית האפשרית במקרה הנדון.

בענין זה יש לשים לב לדבריו של כבוד הנשיא ברק בדנ"פ 2316/95 **גנימאת נ' מדינת ישראל**, פד"י מט(4) 589, 649:

"במדינה דמוקרטית ... הכלל הוא החירות. המעצר הוא חריג. הכלל הוא החופש. המעצר הוא חריג. כך לגבי כל מקרה של שלילת חירות וחופש ללא משפט והרשעה... המיוחדות והחריגות עליה אני עומד אינה משקפת מספרים; היא משקפת מנטליות, נקודת מוצא, ותפיסה חוקתית. היא אינה משקפת תפיסה כמותית. היא מבטאת תפיסה איכותית. היא מבטאת גישה הרואה במעצר עד תום ההליכים אמצעי אחרון ולא אמצעי ראשון. היא משקפת תפיסה הבודקת בשבע עיניים, אם נשקפת סכנה אם הנאשם ישוחרר, והיא בוחנת היטב אם אין מקום לתחליף מעצר. זוהי החובה החוקתית המוטלת עלינו. אפילו מוצדק הוא לפגוע בחירות, הפגיעה לעולם אינה צריכה להיות מעבר לנדרש".

כך לגבי מעצר הפוגע בחירותו האישית של האדם וכך גם לגבי שלילת זכות הקניין מהאדם, בטרם הוכרע אם החפץ "נגוע" בכתם העבירה. יש לבחון האם קיימת עילה להמשך החזקת התפוסים ואם כן, האם ניתן להגשימה על ידי אמצעים אחרים אשר יחלישו את הפגיעה בקניינו של החשוד.

בעניינינו, אציין כי משך החזקת התפוס מעבר לזמן הקבוע בחוק וללא כל בקשה להארכה מהווה פגם חמור וקשה

להצדיק התנהלות מעין זו, המדובר בפגיעה שאיננה מידתית בייחוד לאור העובדה כי לעת עתה לא הוגש כתב אישום ועדיין מדובר בחשד בלבד שלא התגבש.

בחנתי את הראיות והפעולות שבוצעו בתיק החקירה מאז שחרורו של החשוד ומצאתי שנעשו כאלו מהותיות, במאי 2019 ופעולה נוספת מן העת האחרונה, כנראה בעקבות בקשה זו, לפיכך, נראה כי, על הפגיעה להימצא במדרג הנמוך ביותר.

אוסף ואומר כי ללא ערנות החשוד והגשת בקשתו לבית משפט זה זמן התפיסה יכול היה להתארך ולהימשך עוד זמן רב ובכך מדובר בפגיעה חמורה בזכויות החשוד, זאת ללא כל מסמך המעיד על הסמכות לפעול כך.

עניין זה הובהר גם ברע"פ 1792/99 **אלי גאלי נ' משטרת ישראל**, פ"ד נג(3), 312, 323:

"לא ייעלם מעינינו, כי המשך החזקת החפץ שנתפס בידי המשטרה יש בו כדי לפגוע בזכות הקניין של הבעלים מעבר לפגיעה שהייתה בעצם התפיסה ומכאן עשויה שתילמד חובה המוטלת על המשטרה ועל בית-המשפט בתשובתו לביקורת על מעשי המשטרה, לבדוק ולמצוא לא אך אם תפיסת הנכס נעשתה לתכלית ראויה אלא גם אם המשך החזקת הנכס בידי המשטרה אינו פוגע בבעלים במידה העולה על הנדרש".

מן הכלל אל הפרט:

נוכח הראיות בתיק והצהרת היחידה החוקרת כי הכוונה היא להעביר את התיק ליחידת להגיש כתב אישום כנגד החשוד, הרי שיש לבחון את אופי התפוסים להפריד ולאבחן בניהם, כל זאת אל מול מקור הסמכות לתפיסת כל אחד מהם בנפרד:

בעניין הטלפון הנייד המשך החזקת התפוס בידי המשטרה משרת תכלית המשתלבת עם מקור הסמכות לתפיסה. זכות הקניין נפגעת אך יש לומר כי במידה מידתית, זאת מכיוון שהטלפון הנייד משמש לצורכי חקירה אשר מתנהלת ברגעים אלו, לטענת המשיבה והוא בבחינת ראייה בתיק. אוסיף ואומר כי תפיסת הטלפון הנייד משרת ארבע מתוך חמש התכליות שעשויות להצמיח מקור סמכות לתפיסת חפץ, כאשר החזקה והמשמעותית ביניהן היא היות הטלפון ראייה משמעותית והכרחית בתיק החקירה, כאשר השבתו ליד המבקש יש בה משום פגיעה קשה באפשרות להוכיח את החשדות המיוחסות לו.

בעניין האופנוע, יש לשים לב כי ביום 16.12.19 ניתנה תגובה לפיה המשיבה מסכימה להחזרתו אך בעת הדיון ביום 17.12.19 שונתה עמדה זו. אציין כי קיימת פגיעה שאיננה הולמת את האיזון בין תכלית מקור סמכות התפיסה לבין הזכות לקניין. האופנוע הינו כלי המשמש את החשוד לאורך היממה וכמובן שלאור החלטה קודמת של בית משפט זה לפיה החשוד אינו צריך להימצא במעצר, על אחת כמה וכמה אל לנו למנוע ממנו את השימוש באופנוע.

טענת המשטרה כי החפץ שימש לביצוע העבירה וכי התפיסה הינה לצורך מניעה עתידית של ביצוע עבירות אכן מהווה שתיים מן התכליות לתפיסה, אך השבתו בתנאים למבקש, יתנו מענה לתכלית התפיסה ומאידך לא ימנעו את השימוש באופנוע. על כן אקבע תנאים אשר יגשימו את העילה המדוברת בעזרת אמצעים אחרים, כאלו שיחלישו את הפגיעה הקשה בקניינו של החשוד.

בעניין הכספים שנתפסו, החשד כי מדובר בכספים אשר חשודים ככאלו שניתנו כשכר עבור ביצוע העבירה הנדונה מספיק כשלעצמו בכדי להחזיקם, אולם נוכח העובדה כי אינם נושאים סימן מיוחד הצריכים להוכחה במהלך דיון משפטי, ונוכח התקופה שחלפה עד למועד הדיון, ניתן להשיבם בתנאי ערובה לאחר תיעודם.

לפיכך אני מורה כדלקמן:

1. מכשיר הטלפון הנייד יותר בידי משטרת ישראל כתפוס בתיק זה.
2. האופנוע יושב לידי המבקש בתנאים כדלקמן:
 - רישום עיקול במשרד הרישוי שיכלול איסור דיספוזיציה ואיסור העברת קניין ברכב.
 - הפקדת מזומן בסך של 3,000 ₪ וחתימת התחייבות על סך של 10,000 ₪ להבטחת תנאי ההחלטה.
 - הבאת האופנוע למשטרה על פי דרישה.
3. הכסף שנתפס יושב למבקש לאחר שיחתום על ערבות בסך סכום הכסף שנתפס להבטחת תנאי החלטה זו.

החלטה זו תעמוד בתוקפה עד ליום 15.2.20, כאשר עד למועד זה יוחלט מה עמדת המדינה בתיק זה לכאן או לכאן וככל שתמצא לנכון, כאשר לאחר מכן וללא שתוגש בקשה או יוגש כתב אישום, יושבו התפוסים למבקש.

המזכירות תעביר החלטתי לצדדים.

ניתנה היום, כ"א כסלו תש"פ, 19 דצמבר 2019, בהעדר הצדדים.